

A MADARAK VÁNDORLÁSA

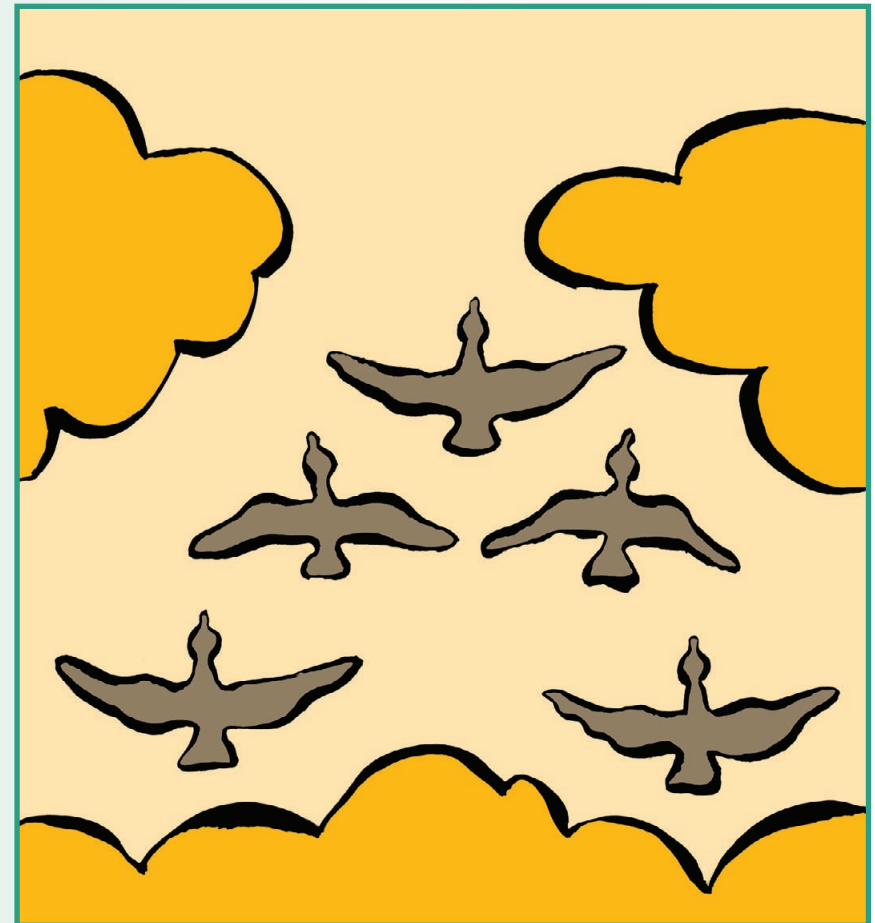
ELTÉVEDÉS – EGYMÁSRAUTALTSÁG – HAZATALÁLÁS

ÉN ÉS A MÁSIK

A modul szerzője: Czincz Józsefné

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
I. Ráhangolás					
I/a Madárhangok és érzelmek					
A	Az osztály meghallgat 8-10 különböző madárhangot. Annak megfelelően, hogy milyen érzelmeket váltanak ki a gyerekekből a különböző madárhangok (jó–rossz, kellemes–kellemetlen), színes vonalrajzzal (szabadon választott színnel) minden madárhangnál egy újabb kis téglalapba rajzolnak, amíg a madárhangot hallják, ceruzájuk felemelése nélkül. 6 perc	Képzelet Belső képalkotás Érzelmek kifejezése Finommotorika	Egész osztály együtt	8-10 számozott részre felosztott írólap gyerekenként, színes ceruzák	P1 (CD madárhangokkal)
I/b Hangulatok, érzések					
A	A tanulók felvágják az írólapokat, és a táblán csoportosítják a kellemes és kellemetlen érzéseket kifejező rajzokat. (Az ívelt vonalak a kellemes érzéseket jelölik, az egyenes, szakaszos, csúcsos vonalrajzok a kellemetlen hangokat érzékeltetik.) Megfigyelik, melyikből van több. 4 perc	Empátia Elfogadás Nyitottság	Egész osztály együtt – megbeszélés	Olló, a kivágott rajzok	„Kellemes”, Kellemetlen” feliratú kártyák, gyurmaragasztó

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Madárnevek gyűjtése					
A	A tanulók minél több madár nevét gyűjtik össze. Majd a csoportok bemutatják munkájukat, és értékelik egymást. 6 perc	Gondolkodás Együtműködés Türelem Figyelem Emlékezet	Kooperatív tanulás – kerekasztal, csoportszóforgó	Papír, ceruza	
II/b Csoportosítás					
A	Az összegyűjtött madárneveket a tanító felírja a táblára az alábbi csoportosításban: költöző, nem költöző madarak. 4 perc	Új ismeret Figyelem Gondolkodás	Frontális osztálymunka		Tábla, kréta vagy táblafilc
II/c Puzzle kirakása					
A	A tanulók a feldarabolt képekből az egész képet összerakják a következő lépések szerint: szétosztják egymás között a darabokat, egymás után egyesével helyezik az asztalra a kép egyes részeit, majd felragasztják az összerakott képet. Időkitöltő: további madarak megnevezése, melyeket elhelyeznek a táblán a költöző madarak csoportja alá. 10 perc	Türelem Figyelem Közös cél felismerése, megvalósítása	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D1 (Szétvágott puzzle-darabok borítékban) Ragasztó, A/4-es lap, gyurmáragasztó	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Miért költöznek el a madarak?					
A	A csoportok megvitatják, vajon miért költöznek el a madarak. A csoportok beszámolnak elképzelésükről. A tanár szükség esetén kiegészíti az elhangzottakat. 4 perc	Gondolkodás Meglévő ismeretek előhívása	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó		
II/e Ismerkedés az ismeretterjesztő szöveggel					
A	A tanító felolvassa a fecskéről szóló ismeretterjesztő szöveget. Majd a gyerekek olvassák el hangosan, felváltva. 15 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – tanári felolvasás, majd hangos és néma olvasás	D2 (A szöveg)	P2 (A szöveg)
B	A tanulók a részekre osztott ismeretterjesztő szöveget egymás után sorban olvassák fel. 15 perc	Olvasási készség Szövegértés Figyelem	Kooperatív tanulás – szóforgó		
II/f Beszélgetés az olvasottakról					
A	A tanító meghallgatja a tanulók szöveggel kapcsolatos spontán megnyilatkozásait. 3 perc	Rögzítés	Egész osztály együtt – beszélgetés		
II/g A gólyák élete					
A	Az osztály megnézi az ismeretterjesztő videofilmet. 16 perc	Új ismeretek szerzése	Frontális osztálymunka – filmnézés		P3 (Videofilm)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/h Mit jelent eltévedni?					
A	A tanító az alábbi kérdésekkel hívja elő a gyerekek tapasztalatait: miért repülnek együtt a madarak? Honnan tudják, hogy milyen irányban kell repülniük, hogy ne tévedjenek el? Hogyan segítik egymást repülés közben? Előfordult-e már valamelyik gyerekekkel, hogy eltévedt? Hallottak-e már ilyenről? Mi volt a megoldás? 5 perc	Emlékezet Véleményalkotás Kifejezőképesség Figyelmes hallgatás	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		P4 (Madarakról szóló könyv)
II/i Drámajáték					
A	A csoportok eljátsszák egy jól végződő eltévedés történetét saját választásuk alapján. 15 perc	Kifejezőképesség Kompromisszumkészesség Segítségkérés és -adás Kreativitás	Csoportmunka – drámajáték	A játékhoz szükséges eszközök	
II/j Mobil készítése					
A	A gyerekek egyszerűen elkészíthető kiscsokoládé készítenek a következő lépésekben: 1. hurkapálca méretezése, 2. hurkapálca darabolása, 3. hurkapálca csiszolása, 4. a mobil összeszerelése. 20 perc	Türelem Figyelem Szem–kéz-koordináció	Önálló munka	Sablonok, olló, ragasztó, színes papír	P5 (Leírás)
B	A gyerekek origamit hajtogatnak . 20 perc	Figyelem Türelem Finommozgás Megfigyelés Egymás munkájának értékelése	Önálló munka	Origami-papírok, cérna, hurkapálca, ragasztó, ceruza, olló, kés, csiszolópapír	P6 (Origami-minta)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/k A mobilok elhelyezése a teremben					
A	A gyerekek helyet keresnek a teremben a mobiloknak, és elhelyezik őket. 5 perc	Vizuális kultúra Szépérvék	Egész osztály együtt		
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Beszélgetés a tanultakról – játék					
A	A tanulók a következő kérdésekre válaszolnak diákkvartettel: milyen új dologról hallottak ezen a foglalkozáson? Mit tudtak meg a madarakról? Hol élnek? Mikor költenek? Miért költöznek el télire? Hogyan találják meg az el- és hazavezető utat? Miért tévedhetnek el? Miért repülnek közösen, hogyan segítik egymást? 10 perc	Ismeretek rögzítése, mélyítése Rövidtávú memória Gondolkodás Egymás segítése, a segítség elfogadása Figyelem	Kooperatív tanulás – diákkvartett	A, B, C, D kártyák, a csoportok neve kártyára írva	
B	A tanulók befejezik a mondatot: „Ha én eltévednék...”. 5 perc		Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
III/b Értékelés					
A	A tanulók megvitatják csoporton belül a következő kérdéseket: hogyan dolgoztak együtt? Meg tudtak-e mindenben egyezni? Hogyan érezték magukat? A csoporton belül tudtak-e egymásnak segíteni? 7 perc	Önreflexió Mások észrevételének elfogadása Véleménynyilvánítás Elismerést adni és kapni	Kooperatív tanulás – szóforgó		

MELLÉKLETEK

DIÁKMELLÉKLETEK

D1 Puzzle (d2)

D2 A szöveg (d1)

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 CD madárhangokkal

P2 A szöveg

P3 Videofilm

P4 Madarokról szóló könyv

P5 Egyszerűen elkészíthető fecske-mobil – leírás

P6 Origami-minta

P1 – CD madárhangokkal

Világörökségünk: A természet I.
Magyarország madarai és lepkéi
Kossuth Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft.

*P2 – A szöveg***Költöznek a fecskék**

– Olyan szomorú a teljesen üres fészket látni! – mondja Klári rosszkedvűen, és becsukja a fészerajtót.

Pedig mindent kijavítottak, sőt még meg is nagyobbították! – jegyzi meg Márk, aki mindig a dolgok gyakorlatias oldalát nézi.

– Arra lennék kíváncsi – kezdi újra Kári –, vajon miért mentek el, és egyáltalán hová.

– Én tudom, hogy minden évben elmennek, és a következő évben visszatérnek, csak azt nem értem, hogyan tudják megtalálni az útvonalat – mondja a kisiú tétován.

– De jó lenne, ha visszajönnének! – sóhajt Klári. – Az lenne a legjobb, ha a mi fecskéink jönnének vissza!

– Menjünk, keressük meg Jakabot! – javasolja Márk. – Ő mindent tud a virágokról és az állatokról is. Biztosan meg tudja magyarázni nekünk a fecskék vándorlását!

Márk és Klári az üvegházban találják meg Jakabot, aki éppen a cse-repekkal és a virágfölddel foglalatoskodik. A kertész nem bőbeszé-

dű ember, de azért a gyerekek kérdéseire mindig szívesen válaszol. Most is meghallgatja őket, s belefog a magyarázatba:

– A fecskék azért költöznek el ősszel, mert a rovarok, amelyekkel táplálkoznak, eltűnnek. Ezért, hogy éhen ne haljanak, a meleg országokba kell repülniük, ahol mindig van bőségesen ennivaló számukra.

– Néhány napja még a villanydróton üldögéltek, indulásra készen

– mondja Klári. – Ki tudja, ott vannak-e még?

– Nem, én láttam, hogy nincsenek ott – feleli Márk.

A két gyerek elgondolkodva áll.

Klári hirtelen felkiált:

– Nézzétek! Éppen most vonul el felettünk egy egész fecskeraj! Éppen most mennek el! Isten veletek, kedves fecskék! Viszontlátásra jövőre! Viszontlátásra!

P3 – Videofilm

Meséink madara: A gólya

TELEVIDEO Kiadó, MTV 1810 Bp., Szabadság tér 17.

A kazetta címe: Rovarok és más állatok

Készült a MAFILM Népszerű-tudományosfilm Stúdiójában

Eng. szám: 7156/76

P4 – Madarokról szóló könyv

Könyv: Mi Micsoda sorozat Madarak, 36. oldal. Honnan tudják a költöző madarak, milyen irányban kell repülniük?
(„Azt azonban már bebizonyították, hogy sok költöző madár eltéved, megzavarodik, ha leárnyékolják a mágneses mezőt.”)

P5 – Egyszerűen elkészíthető fecske-mobil – leírás

Szükséges eszközök: fekete fotókarton, géppapír, kevés piros papír, ragasztó, madzag.

A munka menete:

A fotókartonból egy 40 cm hosszú és 3 cm széles csíkot vágunk.

A csík egyik végét kb. 8 cm hosszan bevágjuk V alakúra: ez lesz a fecske villás farka.

A másik végét visszahajtjuk –megtörés nélkül, ívesen –, és a villás fark kezdetéhez ragasztjuk.

Géppapírból kis „mellénykét” vágunk, és a fecske hasára ragasztjuk.

Most elkészítjük a fejét: kb. 10 cm hosszúságú, 3 cm széles fotókarton csíkot vágunk. Meghajtjuk hengernek és összeragasztjuk.

A fejet ráragasztjuk a testre.

A „fejébe” és a „testébe” fonalat fűzünk, és felkötjük valahová.

P6 – Origami-minta

Kékes István: Papírajátékok. Móra, Budapest.
Madár hajtogatása, 26. oldal.

